

Rapport fra undersøgelse om bibelbrug

Udarbejdet af projektgruppe under Samarbejdsforum for bibellæsning efteråret 2016

Indholdsfortegnelse

Side 3	Indledning
Side 3	Målgruppe
Side 3	Metode
Side 4	Deltagende organisationer
Side 5	Definitioner
Side 7	Kapitel 1: Hvem har vi fået svar fra?
Side 11	Kapitel 2: Bibelbrug
Side 20	Kapitel 3: Bibelens status
Side 25	Kapitel 4: Udfordringer og muligheder
Side 29	Samlet konklusion
Side 30	Anbefalinger
Side 32	Appendix: Spørgeskemaer

Indledning

Idéen til den undersøgelse, som ligger bag denne rapport, er opstået i 'Samarbejdsforum for bibellæsning', et forum af organisationer, som alle arbejder med bibelbrug på forskellige måder og i forskellige sammenhænge. Det primære formål med undersøgelsen er at samle viden om bibelbrug for at kunne arbejde målrettet og kvalificeret på at styrke bibelbrug blandt kristne.

Udgangspunktet for undersøgelsen er, at bibelbrug anses som noget positivt og vigtigt for den personlige tro på Jesus og livet som kristen i det hele taget. Derfor er det også med bekymring, at man ser tegn på, at bibelbrug er i tilbagegang. Bl.a. erfarer flere organisationer, at bibelkendskabet er dalende hos mange både unge og voksne.

Som man vil se, så har næsten alle respondenter svaret, at de sætter Bibelen højt. Det vil sige, at de anser den for at være Guds ord og have autoritet som sådan. Det er netop dén gruppe, vi gerne ville have svar fra, fordi en naturlig konsekvens af dette syn altid har været et ønske om at bruge Bibelen. Men hvor meget bliver den brugt, og hvad er årsagen til, at nogen *ikke* bruger Bibelen, selv om de anser den for at være ord, som Gud har talt?

Den viden, som vi har indsamlet her, skal omsættes i det arbejde, som de deltagende organisationer hver især står i – og gerne også i fælles projekter. Derfor afsluttes rapporten med nogle anbefalinger fra projektgruppen, som Samarbejdsforum for bibellæsning kan tage op og effektuere.

Målgruppe for rapporten

Rapporten er skrevet til lederne i de organisationer og netværk, som står bag undersøgelsen. Den er altså hverken tænkt som forskning eller folkeoplysning, men som et værktøj til, at man på ledelsesplan kan arbejde videre med bibelbrug i de respektive organisationer.

Metode

Undersøgelsen er udarbejdet med hjælp fra Kirsten Grube Juul, som er projektleder hos Center for Ungdomsstudier (CUR).

Undersøgelsen består af en kvantitativ og en kvalitativ del.

Den kvantitative del af undersøgelsen baserer sig på et elektronisk spørgeskema, som alle deltagende organisationer distribuerede gennem deres kommunikationskanaler, såsom Facebook-sider, nyhedsbreve og magasiner.

Der blev udarbejdet to spørgeskemaer til to forskellige aldersgrupper: Et til 13-17 årige og et til 18 årige og opefter. En del af spørgsmålene gik igen, men der var også spørgsmål, som ikke var relevante for begge målgrupper. Spørgeskemaet blev primært besvaret ved online besvarelser, men der var også mulighed for udfyldelse af besvarelser på papir. Der var mulighed for at besvare spørgeskemaet mellem den d.19. maj til d.31. juli 2016. Det resulterede i 110 gyldige besvarelser på skemaet til teenagere og 1002 gyldige besvarelser på spørgeskemaet til voksne.

De få besvarelser fra teenagere er et for lille grundlag til at uddrage endelige konklusioner, som er repræsentative for aldersgruppen. Vi har dog alligevel valgt at skele til teenagebesvarelserne undervejs i rapporten, da de kan være med til at nuancere og/eller bekræfte de konklusioner, som drages for den voksne aldersgruppe. Procentsatserne for teenagerne er angivet i parentes i diagrammerne.

Antallet af besvarelser fra voksen-spørgeskemaet betyder, at det kan betragtes som repræsentativt, men dog med visse forbehold:

- De 18-30 årige udgør 45% af respondenterne, hvilket naturligvis ikke er repræsentativt for målgruppen. At det netop er denne gruppe, som fylder meget, kan formentlig relateres til, at spørgeskemaet blev udbredt elektronisk, hvilket primært appellerer til denne gruppe.
- Spørgeskemaet blev som nævnt primært spredt via Facebook-sider, nyhedsbreve, magasiner m.v. Det betyder, at respondenterne selv har valgt at svare, og erfaring fra lignende spørgeskemaundersøgelser viser, at det er dem, som i forvejen er positive for den givne sag, som vælger at besvare denne type spørgeskemaer.

Vi kan derfor godt antage, at det er dem som læser i eller lytter til Bibelen i større eller mindre grad, som har besvaret spørgeskemaet. Det giver en skævvridning i forhold til dem, som ikke er bibelbrugere.

- ...for vi havde forventet, at der ville være flere respondenter, som gerne vil bruge Bibelen, men som ikke får det gjort. Nogle af dem, fordi de ikke finder tiden til det, andre fordi de generelt ikke er læsende. For at få svar fra dem forsøgte vi at få ansatte i de deltagende organisationer til at tage spørgeskemaet med ud til de grupper, de besøgte, og her sætte tid af til at udfylde spørgeskemaerne. Dette lykkedes desværre ikke i tilstrækkeligt omfang. Det anser vi som en del af forklaringen på, at der ikke er mere end 7,5% af respondenterne, som læser mindre end en gang i måneden. Havde denne andel været større, havde vi fået mere viden om, hvad der afholder denne gruppe fra at læse eller lytte til Bibelen. Denne svaghed ved rapporten skal man være opmærksom på, når man læser den, og det vil være relevant at overveje, om der skal gøres en ny indsats for at få indsamlet svar fra denne målgruppe.

Med afsæt i besvarelserne fra spørgeskemaet blev der udvalgt otte informanter til kvalitative interviews. Informanterne repræsenterer en bredde i aldersgrupper, kirkelig baggrund og køn. Interviewene er primært blevet brugt til at give mere nuancerede svar på de spørgsmål, som blev stillet i spørgeskemaundersøgelsen.

Deltagende organisationer

'Samarbejdsforum for bibellæsning' er initiativtager til denne undersøgelse. Ud af de ti organisationer deltog otte i undersøgelsen. Desuden deltog tre organisationer uden for Samarbejdsforum i undersøgelsen. De deltagende organisationer og repræsentanterne for organisationerne er:

Evangelisk Luthersk Mission, Peder Østergaard Jensen
Indre Mission, Simon Hauge
Indre Missions Unge, Simon Hauge
Luthersk Mission, Nicklas Lautrup-Meiner
Luthersk Missions Børn og Unge, Lars Brian Larsen
FrikirkeNet, Leif Petterson
Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, Henrik Torrier Nielsen
Kristeligt Forbund for Studerende, Lisa Rom Boye
Evangelisk Luthersk Netværk, Andreas Wind
Ordet & Israel, Christian Højgaard
Bibellæser-Ringen, Lasse Holmgaard Iversen

Projektgruppen har været med under udarbejdelse af både spørgeskema og rapport.

Projektleder er Lasse Holmgaard Iversen, Bibellæser-Ringen, som også har været pennefører på rapporten. Kirsten Grube Juul fra CUR og et forretningsudvalg i projektgruppen bestående af Andreas Wind, Leif Petterson og Simon Hauge, har læst med og kommenteret undervejs i skriveprocessen.

Definitioner

Hvornår læser man 'meget' eller 'lidt' i Bibelen? Hvorfor er Bibelen vigtig? Og med hvilket formål er det, at man gerne vil, at folk læser eller lytter mere til Bibelen?

Svarene på disse spørgsmål kan der være forskellige meninger om, men for at kunne vurdere besvarelserne fra spørgeskemaet, har vi måttet definere nogle rammer at vurdere inden for.

Vi har tilstræbt at udarbejde spørgeskemaets spørgsmål så åbne og nuancerede som muligt, dernæst har vi forsøgt at præsentere spørgeskemaets resultater i et neutralt sprog. Vurderingerne er dog bevidst skrevet med afsæt i en bestemt forforståelse, som vi vil redegøre for her.

Som det er nævnt tidligere, så betragtes Bibelen som noget positivt og som en afgørende kilde til troens liv og vækst i de organisationer, som står bag undersøgelsen, og det er derfor også afsættet i denne rapport.

Vi er bevidste om, at man ikke kan sætte lighedstegn mellem hyppig bibelbrug, den tid man bruger på det, og om bibelbrugen bidrager til troens liv og vækst. Et enkelt bibelvers kan være lige så sigende som et helt kapitel, og det er naturligvis bedre at læse eller lytte tre minutter en gang imellem end slet ikke at beskæftige sig med Bibelen. Dette er en del af forståelsen af Bibelen som et "levende ord", der har en åndelig dimension, som ikke er afhængig af kvantitet og kvalitet i bibelbrugen.

Samtidig er det vigtigt at fastholde, at kendskab til Bibelens sammenhæng og indhold, samt viden om dens baggrund også er vigtigt! At man forstår Bibelen som Guds ord, er ikke en undskyldning for dovenskab.

I rapporten her undersøger vi betydningen af ens bibelbrug, og hvorfor man læser eller lytter til den. Derfor er det primært konkrete faktorer som tid og hyppighed der spørges ind til, men hele tiden med en bevidsthed om at der også er en åndelig dimension i bibelbrug.

Vi har valgt at definere 'hyppig bibelbrug' som at læse eller lytte til Bibelen minimum tre gange i ugen. Det har vi gjort for at have en ramme at vurdere inden for.

Vi har også analyseret og ikke mindst skrevet vores anbefalinger ud fra et syn på Bibelen, som svarer til det, som de deltagende organisationer står for, nemlig at Bibelen er Guds Ord, som er formidlet gennem de bibelske forfattere under Helligåndens inspiration.

Vi har valgt primært at bruge ordet 'bibelbrug' i stedet for 'bibellæsning' af tre grunde:

- Der er flere og flere, som lytter til Bibelen i lydudgave, hvilket vi gerne vil tage højde for og anerkende.
- Bibelen er også i brug, når vi mødes og lytter til forkyndelse, når vi er samlet i en bibelstudiegruppe, og når en ven poster et bibelvers på Facebook, selv om det ikke er decideret læsning i Bibelen.
- Vi ønsker at udtrykke, at Bibelen ikke kun skal læses, men også bruges. Den form for bibelbrug, vi ønsker at spørge ind til og fremme, er ikke en intellektuel tilgang til Bibelen, men en tilgang, som tager Bibelens åndelige virkning alvorlig, og ønsker at fremme den. På engelsk bruger man ofte udtrykket *scripture engagement* om dette,

og det er samme tilgang, vi gerne vil udtrykke her.

Hvor der er tale om decideret læsning af Bibelen, eller hvor det er den term, vi har brugt i spørgeskemaet, har vi dog anvendt ordet 'bibellæsning'.

Med disse indledende kommentarer ønsker vi enhver, som måtte have interesse for dette område, god læselyst!

Skulle der opstå spørgsmål til undersøgelsen, rapporten og dens anbefalinger undervejs, kan de rettes til Lasse Holmgaard Iversen på lasse@blr.dk.

1. Hvem har vi fået svar fra?

For at kunne danne sig et billede af, hvem der har besvaret spørgeskemaerne, kommer her en gennemgang af de spørgsmål, som handler om alder, uddannelse, køn, hvilke kirkelige sammenhænge respondenterne er en del af samt troens plads i opvæksten.

45% af respondenterne er mænd, og 55% er kvinder.

Aldersfordelingen ser sådan ud:

Figur 1.1

	Procent af respondenter	Procent i befolkningen (Danmarks Statistik, 3. kvart 2016)
17-30 år	44,9	23
31-40 år	12,4	16
41-50 år	13,3	18
51-60 år	13,1	17
Over 60 år	17,4	26
I alt	100,0	100

Aldersfordelingen i denne undersøgelse er ikke jævnt fordelt, da næsten halvdelen er 30 år eller derunder. Det skal der naturligvis tages højde for, når spørgeskemaets besvarelser analyseres. Det har vi gjort ved undervejs at lave kørsler på alder og præsentere de tilfælde, hvor der optræder relevante statistiske forskelle.

Figur 1.2

Højst gennemførte uddannelse	Procent	Landsgennemsnit iflg Danmarks Statistik, 15-69 år, 1. oktober 2015
Grundskole/folkeskole	9,6	28,8
Almen gymnasial uddannelse	24,4	10,2
Erhvervsuddannelse eller anden praktisk uddannelse	13,4	33,1
Kort videregående uddannelse (under 3 år)	7,9	4,5
Mellemlang videregående uddannelse (3-4 år)	30,3	14,9
Lang videregående uddannelse	14,5	8,6
I alt	100,0	100,0

Set i forhold til landsgennemsnittet, er der noget færre, som har afsluttet grundskole, som deres højst gennemførte uddannelse, hvilket hænger sammen med, at det kun var var muligt at finde en landsdækkende statistik på 15-årige og opefter, hvor voksen-delen af denne undersøgelse går fra 18 år og opefter. Men bortset fra det viser det sig tydeligt, at uddannelsesniveaet blandt undersøgelsens respondenter er højere end landsgennemsnittet. Det kan betyde, at man generelt er mere læsende, uden at det er en selvfølge.

97% svarer, at de er en del af en kirkelig sammenhæng. Det fordeler sig mellem følgende kirker og organisationer, der for hovedpartens vedkommende står bag undersøgelsen:

Figur 1.3

Kirkelig sammenhæng	Procent
Sognekirke	17,3 (12,7)*
Valg- eller frimenighed (med tilknytning til IM, ELM, ELN eller lign.)	14,9 (6,4)
Pinsekirken / PBU	8,4 (19,1)
Apostolsk Kirke / AKBU	2,8 (0,9)
Anden frikirke	7,0 (4,5)
IM / IMU	16,8 (15,5)
LM / LMBU	20,1 (17,3)
ELM / ELU	4,2 (0,9)
KFS	2,9 (5,5)
Ved ikke	0,7 (5,5)
Andet	4,9 (11,7)
I alt	100,0 (100,0)

*Tallene opgivet i parentes er besvarelsene fra teenagere.

Uden at kende de præcise antal medlemmer eller tilknyttede i de forskellige organisationer og netværk, er det vores vurdering, at den procentvise fordeling af respondenterne ikke svarer til organisationernes størrelse. Det er dog heller ikke vigtigt for undersøgelsens samlede resultat.

For nogen har det givetvis været en begrænsning kun at måtte sætte et kryds. Mange er fx både medlem af en sognemenighed og en af de folkekirkelige organisationer. Nogle er medlemmer af en valg- eller frimenighed med tilknytning til en organisation og har større identitet i deres menighedsmedlemsskab, end de er tilknyttede til fx det lokale IM-samfund. Så vi får altså her et billede, som kun indikerer den overordnede fordeling.

Mere interessant er det da også, hvor aktive de 97% kirkeligt aktive er i deres kirkelige sammenhæng. Det får vi svar på her:

Figur 1.4

Hvis ja, hvor ofte deltager du i en kirkelig sammenhæng?	Procent
1 eller flere gange om ugen	86,4 (88,6)
1-2 gange om måneden	11,6 (10,5)
Sjældnere	2,0 (0,9)
I alt	100,0 (100,0)

86% deltager i deres kirkelige sammenhæng mindst en gang om ugen og 12% en til to gange om måneden. Det er altså, hvad vi kan kalde 'kirkeligt aktive' mennesker, som har deltaget i undersøgelsen.

Tro i opvæksten og i dag

Betydningen af den kristne tro er interessant for denne undersøgelse, da troens betydning formodes at hænge sammen med tilgangen til Bibelen. Samtidig formoder vi også, at mange af respondenterne er vokset op i hjem, hvor troen har spillet en rolle.

Det faktiske billede ser sådan ud:

Figur 1.5

Hvilken betydning havde/har den	Hvilken betydning har den kristne
---------------------------------	-----------------------------------

	kristne tro i det hjem, hvor du voksede/vokser op?	tro for dig i dag?
Stor betydning	71,4 (72,7)	94,5 (77,3)
Nogen betydning	14,4 (17,3)	4,9 (20,0)
Mindre betydning	6,2 (5,5)	0,4 (2,7)
Ingen betydning	8,0 (4,5)	0,2 (0,0)
I alt	100,0 (100,0)	100,0 (100,0)

95% af respondenterne svarer, at troen har stor betydning for dem, 5% angiver, at troen har nogen betydning for dem, og 1% svarer, at troen har mindre eller ingen betydning for dem.

De svar, vi har fået i denne undersøgelse, kan altså anses for at være et udtryk for bibelbrugen blandt troende mennesker. Samtidig betyder det, at respondenterne sandsynligvis vil udtrykke den holdning til Bibelen, som er 'politisk korrekt' i de organisationer, som respondenterne er aktive i. For nogle vil dette ske uden større refleksion over, om det egentlig er den holdning, de selv praktiserer. Derfor har det været vigtigt ikke kun at spørge ind til meninger og holdninger, men også den faktiske brug af Bibelen.

En høj andel af respondenterne er vokset op i hjem, hvor den kristne tro har stor betydning, og for langt de fleste af dem har troen stadig stor betydning. 29% er dog vokset op i hjem, hvor troen havde 'nogen', 'mindre' eller 'ingen' betydning, men de udtrykker nu, at troen i dag har stor betydning, hvilket i sig selv er med til at give større bredde i besvarelsene. Det viser også, at der er vigtige faktorer uden for hjemmet, som kan lede mennesker ind i troen på Gud og dermed inspirere til bibelbrug.

Teenagernes besvarelser på dette spørgsmål er interessante at bemærke, da deres svar på troens betydning i dag, er knap så entydige som hos de voksne. Andelen af respondenter, for hvem troen har 'nogen betydning', er større, og det er måske et udtryk for den afklaringsproces, som mange unge, der kommer fra et hjem, hvor troen har en stor plads, går igennem på et tidspunkt i deres teenageår. Der er dog også nogle, for hvem tro og Bibel er noget helt nyt, som denne pige på 17 år (E) fortæller: *"For to år siden havde jeg cirka overhovedet ikke åbnet min Bibel nogensinde, og jeg kendte heller ikke til Gud. For halvandet år siden begyndte jeg så selv at læse nogle udpluk fra Bibelen, nogle få mannakorn"*.

Vi spurgte teenagerne om, hvilken praksis der er i deres hjem, når det kommer til fælles andagtsliv og deltagelse i kirkelige aktiviteter. Det gjorde vi, fordi familieandagter – og en trospraksis i hjemmet i det hele taget – traditionelt har været en vigtig faktor i trosoplæringen i de organisationer, som står bag denne undersøgelse. Og fordi det er oplagt at inkludere bibelbrug i familiens trospraksis.

Figur 1.6

	Dagligt	Flere gange i ugen	Flere gange i måneden	Sjældnere	Aldrig	I alt
Vi synger bordvers/bøn ved måltidet	75,5	4,5	1,8	5,5	12,7	100,0
Vi beder sammen	26,4	20,9	10,0	22,7	20,0	100,0
Vi går i kirke eller i et kristent fællesskab	8,2	24,5	49,1	10,9	7,3	100,0
Læser i Bibelen sammen	10,9	9,1	22,7	28,2	29,1	100,0

På grund af den lille mængde besvarelser fra teenagere, skal vi tage besvarelsene med et vist forbehold, men det er dog lidt overraskende, at næsten 57% sjældent eller aldrig læser i Bibelen med deres familie. Årsagen kan være, at man læser i en andagtsbog og derfor har svaret negativt på, om man læser i Bibelen sammen. Det kan også delvis forklares med, at et travlt hverdagsliv og ændrede måltidsstrukturer betyder, at familierne har mindre tid sammen, hvor de kunne læse i Bibelen og bede sammen. Er det sidste tilfældet, så viser det, at der er behov for at gentænke familieandagten. Og uanset så får vi i hvert fald en indikation af, at fælles bibelbrug sker sjældent eller aldrig i over halvdelen af de familier, som er repræsenteret i denne undersøgelse, og dermed mister man en oplagt mulighed for at danne fællesskab om Bibelen i familierne.

Vi lavede flere kørsler på betydningen af troen i hjemmet sammenholdt med familiernes praksis omkring bordbøn, bøn og kirkegang. De viste som forventet, at jo større betydning troen havde i hjemmet, jo mere fyldte disse ting i hverdagen. Men da vi sammenlignede betydningen af troen i hjemmet med "Læser sammen i Bibelen", var der ingen tydelig sammenhæng. Det siger os på den ene side, at man godt kan læse i Bibelen, uden at troen generelt fylder meget i det hjem, man vokser op i. På den anden side peger det på, at fælles bibelbrug ikke er en selvfølge i et hjem, som ellers er præget af den kristne tro. Begge dele fik vi bekræftet i de interviews, som blev lavet.

Næste diagram giver os et billede af, hvor meget teenagere taler om deres tro, og hvem de taler med.

Figur 1.7

	Snakker du med dine forældre eller andre voksne om emner, der berører Bibelen og tro?	Snakker du med dine venner om emner, der berører Bibelen og tro?
Ofte	26,4	42,2
Af og til	55,5	48,6
Sjældent/aldrig	18,1	9,2
I alt	100,0	100,0

Omkring 90% af teenagerne taler med andre, om emner, der berører tro og Bibel, hvilket må anses for at være positivt. De snakker oftere med deres venner end med deres forældre, uden at det betyder, at de er tilbageholdende over for deres forældre. Det bekræftes af interviewene. Fx fortæller en 17-årig pige at *"... hvis der er noget, jeg ikke forstår, så spørger jeg tit min far. På efterskolen havde jeg en lærer, som jeg var rigtig glad for at snakke med om nogle ting, hvis de bare var helt hen i vejret. Men ellers er det min far, jeg går til. Så begynder han jo også at tænke lidt over det, så det er jo meget fint."*

Men hvad med de 18%, som ikke taler med deres forældre om Bibelen og tro? Vi har her at gøre med primært kristne familier, så det kan virke overraskende, at denne samtale ikke er i alle hjem. Generelt er teenagere mindre blufærdige over for at tale om tro, end deres forældre er, og hvis det også er gældende for de 18%, som ikke taler med deres forældre om tro og Bibel, så indikerer det, at forældrene må mere på banen her. I hjemmet har man nemlig en særlig mulighed for at skabe refleksion om troen, så den modnes, og det er ærgerligt hvis den mulighed forspildes.

2. Bibelbrug

Vi har ønsket at få et billede af bibelbrugen, som både handler om metoder, omfang og rammer. Dette skal give os et billede af bibelbrugens status i dag, samt "hvad der virker", og hvilke udfordringer der knytter sig til at bruge Bibelen mere.

Hyppighed og situation for bibelbrug

Der har i mange år været et ideal, at man bruger Bibelen dagligt, men hvor mange gør det i dag? Det er det første, vi vil finde ud af.

Figur 2.1

Læser du i Bibelen	Dagligt	3-4 gange i ugen	Ca. en gang om ugen	Et par gange i måneden	Sjældnere	Aldrig	I alt
...alene?	41,0 (23,6)	26,7 (22,6)	13,8 (21,7)	10,9 (17,0)	6,8 (13,2)	0,8 (1,9)	100,0 (100,0)
...sammen med en anden?	14,1 (5,7)	8,3 (4,7)	15,6 (17,0)	17,9 (18,9)	28,6 (35,8)	15,5 (17,9)	100,0 (100,0)
...sammen med andre i en mindre gruppe?	0,7 (1,9)	1,4 (0,9)	13,6 (19,8)	45,2 (34,0)	28,5 (23,6)	10,6 (19,8)	100,0 (100,0)

41% af respondenterne læser dagligt i Bibelen, og 27% læser tre – fire gange i ugen. Det vil sige, at 68% læser i Bibelen hyppigt (ifølge vores definition af hyppig bibelbrug), og at de har en fast vane med bibelbrug. Der er 18%, som kun læser en gang i måneden eller mindre, og selv om det ikke er flertallet, så er det en væsentlig andel og dem, som har størst brug for god og relevant hjælp til deres bibellæsning.

Ser vi på teenagerne, er fordelingen noget anderledes, for her er det 46%, som læser hyppigt, mens 32% læser et par gange i måneden eller sjældnere.

...især teenagerne efterspørger fællesskaber at læse i

For mange er det med at læse alene dog ikke nødvendigvis let. I interviewene bliver det tydeligt, at især teenagere efterspørger fællesskaber at læse i. En 17-årig pige (E), som læste dagligt, da hun gik på efterskole, men som ikke læser så tit nu, fortæller ærligt, at *"jeg tror, bibellæsningen betyder mere for mig, end jeg lige tror... jeg er rigtig dårlig til at prioritere tiden til det, når jeg er alene"*. Voksne giver ikke nær så meget udtryk for, at fællesskabet er vigtigt for dem, men de har måske heller ikke den samme erfaring med det? De voksne kender dog også til udfordringer med at bruge Bibelen, selvom de gode intentioner er der. Det hører vi fx hos en 60-årig kvinde, der fortæller om daglig bibelbrug: *"Det giver jo nogle gode ting til hverdagen, men problemet er bare, at jeg ikke lige får det gjort. Jeg ved godt, jeg snyder mig selv for det"*.

De fleste læser i Bibelen alene, men 22% læser sammen med en anden dagligt eller 3-4 gange i ugen. Denne form for fællesskab er forpligtende og en god måde at blive fastholdt i en god vane med bibelbrug. Mange af dem, som har haft en 'læsemakker', giver udtryk for, at det er en stor hjælp for dem. Man behøver ikke mødes fysisk, men kan i stedet kommunikere over sms eller lignende.

Et gæt er, at der blandt de 22% nok er en del ægtepar, og er man gift, så er det oplagt – men ingen selvfølge – at have fællesskab om bibelbrug med sin ægtefælle.

61% læser sammen med andre i en gruppe et par gange i måneden eller oftere. En stor del af dem må formodes at være bibelstudiegrupper i lokale, kristne fællesskaber, da majoriteten ligger på ”et par gange i måneden” eller ”sjældnere”, som er en typisk mødefrekvens for sådanne grupper.

Både unge og voksne nævner bibelgruppen som et sted for bibelbrug. Det særlige for disse grupper er, at man her forholder sig til en bibeltekst ud fra det andre siger, og det man selv mener. Derfor er disse grupper også et vigtigt sted, når man skal arbejde med at omsætte Bibelens budskab til det levede liv, for det kan man hjælpe, opmuntre og udfordre hinanden til i disse grupper.

Når vi skal se på udvikling af redskaber til bibelbrug, er det vigtigt at vide, hvilken ramme bibelbrugen foregår i. Derfor har vi spurgt ind til tidspunkt på dagen for respondenternes bibelbrug.

Figur 2.2

Vælg det udsagn, som bedst beskriver situationen for din bibellæsning	Procent
Om aftenen, lige inden jeg lægger mig til at sove	33,4 (57,9)
Om morgenen, inden dagens arbejde begynder	30,0 (1,9)
Andet	11,8 (10,3)
Om aftenen, når dagens opgaver er slut	11,6 (11,2)
I en pause i løbet af dagen	8,0 (13,1)
Om eftermiddagen, når jeg kommer hjem fra skole/arbejde	3,6 (3,7)
I forbindelse med transport til eller fra skole/arbejde	1,6 (1,9)
I alt	100,0 (100,0)

Dagens ’yderpunkter’ er favoritterne for bibelbrug. 1/3 bruger Bibelen om aftenen, inden man lægger sig til at sove, og lidt mindre end 1/3 gør det om morgenen, inden man tager på arbejde eller i skole. Ser man på det ud fra alder (skema er ikke taget med her), fremgår det, at jo ældre man er, jo oftere vil det være om morgenen, man læser – og modsat. En tendens, som bekræftes i besvarelserne fra teenagerne.

Det er forholdsvis få, som læser i en pause i løbet af dagen eller lige efter arbejde/skole, og det indikerer en holdning om, at de rolige tidspunkter på dagen er bedst til bibelbrug.

At så forholdsvis mange bruger Bibelen om morgenen eller aftenen, tyder på, at bibelbrug er en nogenlunde fast vane for dem. Det skal vi bruge som inspiration i forhold til dem, som gerne vil påbegynde en ny vane med bibelbrug. Vi skal opfordre dem til at overveje, hvordan bibelbrug kan integreres i deres døgnrytme.

De knap 12%, som svarer ”Andet”, har primært uddybet det med, at det er forskelligt, hvornår de læser. Teenagerne sætter lidt flere ord på det og viser en mere selektiv tilgang til bibellæsningen: ”Når det falder mig ind”, ”når jeg har brug for det”, ”føler for det”, ”når jeg finder tiden”, ”er dårlig til at få hivet Bibelen frem” eller ”når vi har om noget i IMU”.

Tidsforbrug

Hvor lang tid, man bruger på at læse i Bibelen, siger ikke nødvendigvis noget om, hvor godt man forstår og omsætter det, man læser. Altså om udbyttet. Men det siger noget om prioritering.

Figur 2.3

Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på bibellæsningen?	Procent
1-15 minutter	65,1
15-30 minutter	23,3
Mere end 30 minutter	5,5
Ved ikke	6,1
I alt	100,0

2/3 bruger i gennemsnit op til 15 minutter med Bibelen. Det kan ikke siges at være en høj prioritet rent kvantitativt, men samtidig må vi konstatere, at dette er normalniveauet, og at vi ikke skal forvente, at folk bruger mere tid med Bibelen, omend vi syntes, at det kunne være en god idé. Vi skal altså prøve at balancere her, mellem at vi på den ene side ønsker for bibelbrugerne, at de vil fordybe sig i Bibelen, og på den anden side må fastholde, at det er bedre at læse fem minutter om dagen end slet ikke at læse.

Sammenhængen mellem, hvor ofte man læser, og hvor lang tid man bruger på det, giver os et endnu mere detaljeret billede af, hvordan vi læser eller lytter til Bibelen. Bemærk, at vi her kun præsenterer en krydskørsel med den gruppe, der læser alene, fordi der her er en statistisk sammenhæng.

Figur 2.4

Sammenhæng mellem læsning af Bibelen (alene) og tidsforbrug	1-15 min	15-30 min	Mere end 30 min	I alt
Dagligt	51,9	36,2	11,9	100,0
3-4 gange i ugen	73,4	25,0	1,6	100,0
Ca. en gang om ugen	88,3	10,0	1,7	100,0
Et par gange i måneden	92,3	6,6	1,1	100,0
Sjældnere	90,2	9,8	0,0	100,0
Aldrig	3	0,0	0,0	100,0

Det er interessant at se, at jo oftere man bruger Bibelen, jo længere tid bruger man på det. Det giver os en indikation af, at der er sammenhæng mellem frekvens og fordybelse, så

Der er sammenhæng mellem frekvens og fordybelse

dem som bruger Bibelen ofte, også er dem, som fordyber sig mest i den.

Men hvad kan vi sige faktisk om forholdet mellem, hvor lang tid man bruger Bibelen, og hvor meget man tænker over det efterfølgende? Det har vi undersøgt ved at lave en krydskørsel på tidsforbrug og figur 3.4 (*Tænkte du over, hvordan du kan bruge det, du læste, i dit liv?*)

Figur 2.5

Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på bibellæsningen?	Tænkte du over, hvordan du kunne bruge det, du læste, i dit liv?				I alt
	Ja, meget	Ja, noget	Ja, lidt	Nej	
1-15 min	33,3	41,9	20,3	4,5	100,0
15-30 min	39,3	47,5	10,4	2,8	100,0
Mere end 30 min	79,5	15,9	4,6	0	100,0
Ved ikke	29,0	38,7	25,8	6,5	100,0
I alt	37,5	41,6	17,1	3,8	100,0

Det viser os, at jo længere tid, man bruger med Bibelen, jo mere har man fået ud af det,

man læste. Det tyder derfor på, at sætter man tid af til eftertanke, studie og fordybelse, så får man også mere ud af det, hvilket vil være motiverende for mange. Fx dem som læser eller lytter i kort tid uden at få noget særligt ud af Bibelen, og som derfor ikke er motiveret for at skulle bruge længere tid med Bibelen.

...jo længere tid, man bruger med Bibelen, jo mere har man fået ud af det, man læste

Det må på den ene side give os frimodighed til at opmuntre til at bruge tid med Bibelen og fortælle, at det gør en forskel at bruge længere tid med Bibelen. Det kan både være i det daglige, men også ved at man sætter tid af til at gå mere i dybden med bibelteksten en gang i ugen fx.

På den anden side må det ikke blive et pres for dem, som synes, at det med tiden er svært, og hvor den dårlige samvittighed ligger lige for.

I de organisationer og lokale fællesskaber hvor der opmuntres til bibelbrug, vil det være godt at tale om, hvordan vi vil kommunikere omkring bibelbrug. Vi skal opmuntre til både kvantitet og kvalitet i den personlige bibelbrug, samtidig med at vi er realistiske over for os selv og de mennesker, vi skal opmuntre og vejlede.

Tilføjer vi teenagerne og ser på tidsforbrug fordelt på alder, ser det sådan ud:

Figur 2.6

	1-15 min	15-30 min	Mere end 30 min	Ved ikke	I alt
13-17 år	61,7	17,8	3,7	16,8	100,0
18-30 år	69,9	19,4	3,7	7,0	100,0
31-40 år	73,3	14,2	6,7	5,8	100,0
41-50 år	63,8	24,4	5,5	6,3	100,0
51-60 år	62,0	25,6	5,4	7,0	100,0
61-90 år	49,4	38,0	9,5	3,1	100,0

Der er en tendens til, at jo ældre man er, jo mere tid bruger man på Bibelen. For alle aldersgrupper gælder det dog, at mere end 30 minutter er det svært at finde tid til.

2/3 af dem, som har besvaret spørgeskemaet, bruger som tidligere nævnt Bibelen minimum tre gange i ugen, men vi vil gerne vide, om de alligevel ønsker at bruge den mere:

Figur 2.7

Ville du ønske, at du brugte Bibelen noget mere?	Procent
Ja	86,1 (92,5)
Nej	5,2 (3,8)
Ved ikke	8,7 (3,7)
I alt	100,0 (100,0)

Det er naturligvis positivt, at der er et ønske om øget bibelbrug! Men det er også markant, at det er så stor en andel, der ønsker at læse mere. Hvad er det, der får dem til at svare sådan? For nogen er det sandsynligvis, fordi de er grebet af det, og "mere vil have mere", mens det for andre er det 'rigtige' svar på sådan et spørgsmål, selvom det ikke nødvendigvis er et oplevet behov. Tallene giver os ikke svarene på dette, men i interviewene, ser vi, at det er en blanding af flere faktorer. Fx siger en dreng på 16 år om bibelbrug: "Jeg læser i Bibelen, fordi det styrker min tro, som intet andet kan, og det er en enorm glædesfølelse hver eneste gang, jeg gør det". På den anden fløj har vi denne 32-

årige kvinde: ”Jeg må ærligt erkende – og det kan du sikkert også læse ud af spørgeskemaet, at det fylder for lidt. Jeg har i mange år haft meget dårlig samvittighed over, at det ikke fyldte mere”. Dårlig samvittighed kan være godt, når den minder mig om noget, som man egentlig gerne vil, men hvis man ikke finder en positiv motivation, så bliver det svært at holde fast i bibelbrugen i længden. En måde at motivere positivt på er at opfordre folk til at være glade for det, de får læst, i stedet for at fokusere på det som de ikke får læst.

Ser vi på sammenhængen mellem alder og ønsket om at bruge Bibelen mere, ser det sådan ud:

Figur 2.8

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
18-30 år	92,2	2,2	5,6	100,0
31-40 år	88,8	4,3	6,9	100,0
41-50 år	85,4	5,7	8,9	100,0
51-60 år	85,0	6,3	8,7	100,0
61-90 år	69,7	12,3	18,0	100,0

Vi ser, at det primært er blandt de yngre, ønsket om at læse mere er til stede, men også at det fortsætter i ret udpræget grad langt op i livet. Men der sker ligesom et skifte, når vi kommer op i den ældste aldersgruppe. Dette kunne tolkes som et udtryk for ligegyldighed, men det må være mere nærliggende at se det som et udtryk for tilfredshed med den tid og det udbytte man får af sin bibelbrug.

Vi ville gerne vide mere konkret, om der er sket en ændring i den tid, man bruger på Bibelen i dag set i forhold til for to år siden. Det er med til at konkretisere udviklingen i bibelbrug.

Figur 2.9

Er du begyndt at bruge Bibelen mere eller mindre i dag, end du gjorde for ca. 2 år siden?	Procent
Ja, mere	31,7
Det samme	57,1
Ja, mindre	11,2
I alt	100,0

For mange er tiden man bruger med Bibelen den samme eller øget, hvilket kunne tyde på, at situationen for deres bibelbrug og redskaberne (som vi skal se på om lidt) er nogenlunde de samme.

Men det mest interessante er dog, hvad der har fået nogle til at læse mere og andre mindre.

Figur 2.10

Begrundelse for at bruge Bibelen ”mere” (der kunne sættes flere krydser)	Procent
Har fundet ud af, det er vigtigt, giver liv, kommer tættere på Gud	30,9 (6,8)
Højskoleophold/bibelskole/efterskole	15,0 (40,9)
Mere interesseret/ønske om viden	12,1 (13,6)
Behovet er blevet større med alderen (ikke længere barnetro)	9,1 (34,1)
Hjælp af andre/kristent fællesskab	6,8 (4,5)
Har fået bedre vaner	6,1
Får hjælp af bibellæseplaner, apps (BibelTid og YouVersion)	5,3
Bedre tid	5,3

Det er interessant, at erfaringen af, at Bibelen er vigtig og bringer læseren tættere på Gud, er markant vigtigere end de andre angivne årsager. Det siger os noget om, at man bliver motiveret af det åndelige udbytte, og at det tilsyneladende er vigtigere end redskaber til bibellæsning, når det handler om motivation. Redskabernes rolle må så til gengæld være at hjælpe med at fastholde rutinen og den gode vane, så den gode erfaring kan opstå.

For teenagerne er det i høj grad efterskolerne, som hjælper dem til øget bibelbrug

For teenagerne er det i høj grad efterskolerne, som hjælper dem til øget bibelbrug, hvilket bekræftes i interviewene. Men det er også tydeligt, at det kan være svært at fastholde de gode vaner, når 'institutionen'/strukturen er væk, som denne pige på 17 år (E) fortæller: *"Det sidste år har jeg haft det i mit skema stort set hver dag, og det har helt sikkert gjort det meget nemmere, også fordi jeg har andre til at holde mig op på at få det gjort"*.

Vi må være opmærksomme på at bruge redskaber på efterskolerne, som også kan bruges, når man kommer hjem, så overgangen bliver lettere. Gerne med en mulighed for at danne fællesskaber omkring læsningen.

For dem som læser mindre end for to år siden, er det forklaret med følgende årsager:

Figur 2.11

Begrundelse for at bruge Bibelen "mindre" (der kunne sættes flere krydser)	Procent
Fik mindre tid pga. børn/arbejde m.v.	32,0
Troen giver mindre mening	10,9
Langt fra højskole/efterskole til hverdag	6,5
Fået en dårlig vane	30,4
Det er kedeligt	6,9
Manglende fællesskaber	6,9

Børn eller nyt/mere arbejde er ydre omstændigheder, som kan tage tiden fra bibellæsning, og skal man give et bud på, hvad der er vigtigt, hvis denne gruppe skal have hjælp til øget bibelbrug, må det være fleksibilitet og realisme. Altså metoder som kan indgå i hverdagens skiftende struktur, for ellers nedprioriteres det for let.

For dem, for hvem det er blevet en dårlig vane *ikke* at bruge Bibelen, er det måske i højere grad en åndelig og teologisk motivation, som skal styrkes, da vaner i høj grad opstår og fastholdes af motivation. Men vi skal også overveje, om der er nok muligheder til dem, som gerne vil være 'vane-læsere'. Både med hensyn til hvordan redskaberne til bibelbrug fungerer, men også med hensyn til de forskellige livsfaser, som mennesker er i. Alle kan ikke bruge det samme. Der er brug for differentiering.

Redskaber og medier

Forholdet mellem digitale og trykte medier optager de fleste af os, som arbejder med formidling i en eller anden form – også når det gælder bibelbrug. Derfor har vi spurgt om, hvilket medie der bruges til at læse eller lytte til Bibelen:

Figur 2.12

Læser/lytter du typisk til Bibelen ...	Procent
I papirudgave	87,4 (77,8)

Fra en app	9,1 (14,8)
Hjemmeside	1,6 (2,8)
Andet	1,1 (4,6)
Som lydbog	0,8 (0)
I alt	100,0

Der ser ud til, at der endnu er basis for at trykke bibler. 87% læser i hvert fald stadig Bibelen i papirudgaven, og kun 9% bruger en bibel-app. Men sammenligner vi med teenagerne, ser vi ikke overraskende, at digitale medier bruges i højere grad. Det er dog også dem, som siger, at der er noget særligt over papirudgaven af Bibelen, og at den fremmer fordybelsen bedre end en app. Fx siger en 16-årig dreng om dette: *”Jamen altså, det er helt sikkert nemmest at gå til [bibel]app’en, men jeg synes måske, jeg får mere ud af papirformen, for så får du ikke lige nogle notifikationer eller sådan noget, der kan forstyrre”*.

I Danmark har vi tradition for, at den bibeloversættelse, vi bruger, er autoriseret og fælles for alle kirker. Der er dog en tendens til større liberalisering på markedet for bibler, og derfor spurgte vi ind til hvilke bibeludgaver og –medier, der er de mest brugte:

Figur 2.13

Har du læst eller lyttet til?	Ja, og jeg får meget ud af det	Ja, og jeg får en del ud af det	Ja, men jeg får ikke meget ud af det	Nej, men jeg vil gerne	Nej, og jeg er ikke interesseret i det	I alt
Den autoriserede bibeloversættelse	57,7	30,9	6,4	3,3	1,7	100
Bibelen på hverdagsdansk	29,8	30,3	9,5	12,7	17,7	100
Den nye aftale	3,7	4,5	4,5	25,1	62,2	100
Det nye testamente som lydbog	3,4	6,6	3,4	40,9	45,7	100
Har du læst eller lyttet til en bibel-app	13,8	18,8	9,3	30,3	27,8	100
Andre bibler	15,9	16,1	4,2	18,5	45,3	100,0

Der er klar overvægt af dem, som læser den autoriserede bibeloversættelse (DO92), for næsten dobbelt så mange svarer ”Ja, og jeg får meget ud af det” til DO92, end de gør til Bibelen på hverdagsdansk. Sidstnævnte er dog godt med og ikke uvæsentlig at tænke med, da det er en oversættelse, der bruges af mange.

Når det kommer til app's og lydbøger, så er der ikke den helt store brug af det, men der er stor interesse for det. Det tyder på, at der brug for at gøre opmærksom på de muligheder, som allerede findes for dette, samt at der er behov for at udvikle flere muligheder på dette område.

De app's, der bruges, er primært den gratis app YouVersion, som findes på engelsk, dansk og mange andre sprog. App'en BibelTid fra Bibellæser-Ringen bruges dog også af en god del af brugerne.

Bibel-udgaver er ét. Hjælpe midler til bibelbrug er noget andet, og vi har spurgt, hvilke hjælpemidler man foretrækker:

Figur 2.14

Hvad bestemmer din læsning? (Der kunne sættes flere krydser)	Procent
Læser et selvvalgt stykke fra Bibelen	51,3 (51,8)
Jeg følger en bibellæseplan	33,7 (32,7)
Jeg følger en andagtsbog	28,0 (10,9)
Jeg er i gang med at læse hele Bibelen	26,0 (32,7)
Jeg modtager bibelvers på SMS, mail eller sociale medier	22,7 (28,2)
Andet (fx YouVersion app'en, selvlavet læseplan, andet fra ind- og udland)	8,0 (4,6)

Besvarelsene viser, at variation i hjælpemidler er godt, og at man let kan bruge forskellige hjælpemidler. Det ser dog ud til, at der er et flertal, som læser selvvalgte passager i Bibelen. Det bekræftes yderligere af, at den lange tradition for bibellæser-redskaber i Danmark ser ud til at være på retur, når vi ser på salgstal af disse. I interviewene var der også flere, som sagde, at de læste ud fra, hvad der aktuelt fyldte i deres liv, og hvad de var optaget af – altså en mere tilfældig brug.

Måske har vi også her noget af forklaringen på, hvorfor det er svært at få opbygget den gode vane med bibelbrug: Man mangler noget, som giver struktur i forhold til hvor, hvor meget og eventuelt hvordan man skal læse. Redskaberne såsom app's, læseplaner m.v. kan være en hjælp her, hvis man ønsker at fastholde en god vane med bibelbrug. Men det er nok vigtigt, at man som bruger af disse redskaber, ikke får fornemmelsen af, at ens frihed er blevet taget fra en.

Man mangler noget, som giver struktur i forhold til hvor, hvor meget og eventuelt hvordan man skal læse

I interviewene er tilbagemeldingen fra alle, at de *ikke* følger en læseplan. Flere af dem har prøvet det, men har ikke kunnet holde fast i den i praksis. Nogle af dem har haft gode erfaringer med læseplaner, som ledte gennem hele Bibelen eller bibelmaraton, hvor formålet er det samme, og det er som om, at det der med, at man bliver 'færdig' med Bibelen, tiltaler og fastholder mange. Der er en eller anden grad af konkurrence over det, og selv om der kan være noget problematisk i at have belønningssystemer, når det kommer til bibelbrug, så er der tilsyneladende også muligheder i det, som vi skal være opmærksomme på.

Konklusion

Selv om flertallet af respondenterne er læsende, så er der et udbredt ønske om at ville bruge Bibelen mere.

Det handler både om at læse oftere eller længere tid ad gangen, men det udtrykker nok også en tendens til kronisk dårlig samvittighed, hvilket vi oplever i arbejdet blandt unge og voksne. Desuden kan det også være det 'rigtige' svar i vore sammenhænge – men det skal naturligvis ikke afholde os fra at hjælpe mennesker til at bruge Bibelen mere!

Under alle omstændigheder indikerer det, at der er brug for at overveje og debattere, hvad det egentlig er, vi gerne vil kommunikere/forkynde/undervise om bibellæsning. For når vi taler om det, rammer det tilsyneladende noget blandt de kristne. Hvor konkrete skal vi være i forhold til, hvor meget og hvor lidt bibelbrug der er nok? Og kan vi overhovedet sige noget konkret, når vaner omkring bibelbrug tydeligvis er bestemt af individuelle faktorer som alder, prioritering, læringsstil m.v.?

Samtidig med, at vi taler om bibelbrug som et åndeligt behov og en nødvendighed, skal vi også være klar med konkret hjælp til, hvordan man kan få brugt Bibelen i sin hverdag.

Metoder og redskaber er vigtige og må udvikles med forskellige målgrupper for øje (enkeltpersoner, familier, forskellige aldersgrupper) og til både daglig og mere sporadisk brug. Og måske skal det bygges op som en form for konkurrence eller med en belønning undervejs...?

Med hensyn til redskaber og medier til bibelbrug er der fortsat mange, som foretrækker papir, men brugen af app's og lyd er stigende, og det ser ud som om, at der ligger et uudnyttet potentiale her, som meget vel kan være voksende.

3. Bibelens status

De organisationer og netværk, som står bag bibelbrugerundersøgelsen, har alle et konservativt eller ortodokst bibelsyn. Dette syn har altid været grundlæggende for forkyndelsen og årsag til vægtlægningen af personlig bibelbrug og læsning af Bibelen i grupper. Dette syn afspejles tydeligt i respondenternes besvarelser.

Figur 3.1

Hvilket udsagn beskriver bedst dit syn på Bibelen?	Procent
Bibelen er en bog som alle andre bøger	0,2
Bibelen fortæller om Gud, men er ikke forpligtende for, hvordan jeg lever mit liv	2,7
Bibelen er Guds ord og fundament for både min tro og livsførelse	96,2
Ved ikke	0,9
I alt	100,0

Den høje andel af respondenter, som mener, at Bibelen er Guds ord, er forventeligt i det bagland, som organisationerne, der står bag denne undersøgelse, repræsenterer. Vi ser det også tydeligt blandt informanterne, selvom deres individuelle praksis er forskellig. En pige på 17 år (S) siger det sådan: ”... jeg tror, det allervigtigste er, at Gud taler til os gennem sit ord. Det er vigtigt at bede til Gud, men det er også vigtigt at lytte til ham, gennem stilhed og Bibelen”.

Men hvad betyder denne forståelse af Bibelen for den personlige motivation til at læse i Bibelen?

Figur 3.2

Hvorfor læser du typisk i Bibelen? (Der kunne sættes flere krydser)	Procent
For at lære Gud bedre at kende	84,6 (77,3)
For at komme tættere på Gud	80,2 (74,5)
Jeg ved, at det er godt for mig	74,5 (68,2)
For at blive fyldt af Helligånden	49,3 (52,7)
Fordi jeg har lyst og synes, det er interessant	43,0 (60,9)
For at finde ud af, hvordan jeg skal leve mit liv	40,8 (47,3)
Fordi jeg har brug for trøst	30,7 (38,2)
Det føler jeg, at man bør	19,4 (32,7)
Fordi jeg står over for en udfordring i mit liv	18,8 (37,3)
Fordi andre har fortalt, at de er glade for at læse i den	7,9 (22,7)
Andet (for at leve; for at forberede en andagt eller lign for andre)	7,8 (3,6)

Positive begrundelser er de primære årsager til at læse i Bibelen. Der er et tydeligt ønske om at blive styrket i troen på Gud og i relationen til ham, men også svarmulighederne af mere pragmatisk karakter (fx ”Jeg ved, at det er godt for mig” og ”Fordi jeg har lyst og synes, det er interessant”) ligger højt placeret.

Vi har ikke grund til at betvivle rigtigheden af, at respondenterne mener, som de har svaret, for flere af de interviewede giver udtryk for erfaringer af, at det at læse i Bibelen har rørt dem og ført dem ”tættere på Gud” eller betydet, at de har været ”fyldt af, at Gud er hos mig”.

Men det er også vigtigt at overveje, at vi i denne undersøgelse har med ret engagerede folk at gøre, som også selv har valgt at svare på spørgeskemaet (jvf afsnittet ”Metode” i indledningskapitlet). Derfor er det også forventeligt, at de svarer, hvad der er ”korrekt”,

uden at de nødvendigvis kan argumentere præcist for, hvad det betyder i praksis. En af de interviewede viser med hendes ærlighed tydeligt, at der er en spænding i dette: *"Jeg tror jo, det er Guds ufejlbarlige ord. Og jeg har jo lært, at det er godt og vigtigt at gøre. Omvendt så må jeg jo erkende, at min hverdag også fungerer uden på en eller anden måde. Altså, det gør den jo lidt. Så på den måde er trangen ikke altid så stor, at den får overtaget, så man får gjort det"* (kvinde, 32 år). Der ligger altså en udfordring i, at selv om man har tillid til Bibelen, så opstår behovet for at bruge den ikke af sig selv.

Vi har et par gange berørt det med pligtfølelsen og den dårlige samvittighed. Man kunne forvente, at det ville være tydeligt her, hvorfor det må anses for positivt overraskende, at "kun" 19% af respondenterne har krydset af ved "Det føler jeg, at man bør". Nu er pligtfølelse ikke i sig selv negativt, og det kan være et udtryk for, at man naturligt gerne vil bruge tid med Bibelen, fordi det er her Gud taler til mennesker. Desuden kan 'bør'-respondenterne også være dem, som egentlig ikke bruger Bibelen så meget, og som mangler den positive motivation – altså dem, som vi særligt gerne vil hjælpe.

...selv om man har tillid til Bibelen, så opstår behovet for at bruge den ikke af sig selv

Følgende spørgsmål minder om, hvor ofte man læser i Bibelen alene/sammen med én anden/i en mindre gruppe (figur 2.1), men her spørges der ikke generelt, men konkret til den seneste uge. Det kan give et mere realistisk billede af den egentlige bibelbrug. Det, som er interessant i denne sammenhæng, er dog det opfølgende spørgsmål, som går på den efterfølgende personlige refleksion.

Figur 3.3

Har du læst i Bibelen eller lyttet til den på lydbog i løbet af de sidste syv dage?	Procent
Ja	77,7
Nej	21,6
Kan ikke huske	0,7
I alt	100,0

Figur 3.4

Hvis ja, tænkte du så over, hvordan du kunne bruge det i dit liv?	Procent
Ja, meget	37,5
Ja, noget	41,7
Ja, lidt	17,1
Nej	3,7
I alt	100,0

Det er svært at sige, hvornår man har tænkt over noget så længe, at man har tænkt 'meget'. Dette er altså en subjektiv vurdering, som skal ses som et udtryk for, hvor meget man har tænkt over teksten i forhold til de idealer, man selv har for personlig refleksion over bibelteksten. Og her har 79% altså tænkt 'meget' eller 'noget' over det, de læste. Og samlet har 96% tænkt videre, efter at de har læst i Bibelen, og dermed givet udtryk for, at det som man læser, også er noget, man forbinder med det liv, man lever.

Men når man skal svare på, om man har erfaret ("oplever du...") at Bibelen betyder noget i hverdagen, ser det lidt anderledes ud:

Figur 3.5

Oplever du, at Bibelen betyder noget for dig i hverdagen?	Procent
---	---------

Ja	88,2
Hverken/eller	10,2
Nej	1,6
I alt	100,0

88% af respondenterne erfarer, at Bibelen betyder noget for dem i hverdagen. Vi har desværre ikke spurgt, *hvad* Bibelen betyder for dem, så det eneste vi kan konstatere er, at der er en erfaret sammenhæng. Det er dog heller ikke uden betydning, for det bekræfter, at Bibelens indhold er relevant og vedkommende for mennesker i dag.

Bibelen og andre ”kanaler” til Gud

Det var vores fornemmelse, at bøn og bibellæsning for mange er tæt forbundne, og vi spurgte derfor ind til denne sammenhæng:

Figur 3.6

Beder du i forbindelse med, at du bruger Bibelen?	Procent
Hver gang	43,0
Ofte	38,6
Af og til	13,1
Sjældent	4,5
Aldrig	0,8
I alt	100,0

Fornemmelsen bekræftes af respondent-besvarelsenerne og giver os en indikation af, at når man læser eller lytter til Bibelen, sker det i en bevidst, åndelig ramme. Det er ikke på linje med avislæsning eller internetsurf.

Udover bøn og bibelbrug er der mange andre måder, hvorpå man kan blive opbygget i sin tro.

Figur 3.7

Set over de sidste to år, hvad har så betydet mest for dig i udviklingen af din tro? (Der kunne sættes flere krydser)	Procent
Bibellæsning	61,1
Samtaler med kristne venner	57,7
Sange, salmer, lovsang	55,1
Bøn og/eller forbøn	54,6
Deltagelse i gudstjenester	55,3
Kristne fællesskaber generelt	49,9
Deltagelse i mindre grupper	48,8
Forkyndelse	44,7
Bøger og/eller artikler i kristne tidsskrifter	37,8
Kristen undervisning, fx bibeltimer, alpha-kursus	35,2
Lejre, konferencer, retræte	29,7
Podcasts og/eller videoer på internettet	20,1
Vidnesbyrd	19,2
Samtaler med en præst, åndelig vejleder el. lign	16,4
Deltagelse i kristent hjælpearbejde/diakoni	13,8
Tungetale	8,7
Andet (mission/mødet med ikke-kristne; at lede andre; bibelskole/højskole)	5,9
Meditation	4,2

Når respondenterne selv skal svare, så er bibelbrug vigtig for opbyggelsen af troen. Men vi ser også, at det kollektive og fællesskabet er vigtigt for troen, hvilket vi nok skal være mere opmærksomme på i arbejdet med bibelbrug. En mand på 43 år, som begyndte at læse i Bibelen som teenager, fortæller: *”Jeg har nok fået mit bibelkendskab gennem undervisning. Vi brugte en del tid på at læse sammen, og efterhånden blev jeg klogere på en masse ting”*. Det understreger, at der er flere elementer, som tilsammen hjælper til større bibelkendskab, og dermed også muligheden for mere bibelbrug.

Ser man på de 13-17 årige, er billedet et andet:

Figur 3.8

Set over de sidste to år, hvad har så betydet mest for dig i udviklingen af din tro? (13-17 årige) (Der kunne sættes flere krydser)	Procent
Sange, salmer, lovsang	75,5
Kristne fællesskaber generelt	72,7
Bøn	60,9
Samtaler med kristne venner	60,0
Lejre, retræte	46,4
Bibellæsning	40,9
Kristen undervisning, fx bibeltimer, alphakursus	37,3
Deltagelse i mindre grupper (fx bibelkreds, klynge, celle etc.)	36,4
Deltagelse i gudstjenester	35,5
Samtaler med en voksen leder, præst el. lign.	30,9
Forkyndelse	28,2
Bøger og/eller artikler i kristne tidsskrifter	15,5
Deltagelse i kristent hjælpearbejde (diakoni)	13,6
Podcasts og/eller videoer på internettet	10,0
Andet	2,0

Her er bibellæsning på en sjetteplads, og tre ud af fem af udsagnene i top fem er kollektive/sociale begivenheder (kristne fællesskaber generelt; samtaler med kristne venner; lejre, retræte), hvilket understreger fællesskabets vigtige rolle for denne gruppe. Det er også, hvad interviewene viser os, hvor alle teenagere udtrykker, at det at interagere med andre om det, man har læst eller hørt fra Bibelen, er vigtigt for dem. Fx siger en 17-

...arbejdet med bibelformidling altid må ske ad flere kanaler   *årig pige (S), at hendes bibelstudiegruppe er en stor hjælp for hende til at forstå Bibelen: ”Jeg synes, det har været mega spændende at høre andres tanker om teksten, at diskutere den med hinanden, at spørge hinanden - og jeg er også blevet udfordret af det. Det kan godt være lidt grænseoverskridende nogle gange, men det tror jeg blot er sundt”*.

I det hele taget giver disse to diagrammer et godt og vigtigt billede af, hvilken betydning de forskellige kanaler, som vi bruger i formidlingen af Bibelen og dens budskab, har for modtagerne. De understreger betydningen af, at arbejdet med bibelformidling altid må ske ad flere kanaler.

Og så påpeger det meget klart, at vi ikke kun bør spørge: ”Hvad forkyndes der?”, men også ”Hvad synges der? Hvad samtales der om? Hvad bedes der for? Hvad sker der i de mindre grupper?”, fordi det for mange er mere opbyggende kanaler, end forkyndelsen tilsyneladende er.

Konklusion

Synet på Bibelen er, at den er Guds ord, og derfor bruger man også primært Bibelen for at styrke sin tro. Der er altså en positiv tilgang til Bibelen og motivation for at bruge den, og når man læser eller lytter, så er det for mange også forbundet med en refleksion over, hvad budskabet betyder i éns liv. Det tyder, at det faktisk ikke behøver at være svært at motivere positivt til bibelbrug og dermed mane den dårlige samvittighed til jorden!

Når vi sammenholder den positive tilgang til Bibelen med, at vi i det forrige kapitel konstaterede, at mange gerne vil læse mere, end de gør nu, er det stof til eftertanke, at det ikke sker af sig selv. Skridtet fra den motiverede tanke og ønske til handling er åbenbart (for) stort og et vigtigt sted at give hjælp og støtte.

For voksne spiller bibelbrug en større rolle i den personlige tro, end det gør blandt teenagere. De vægter nemlig fællesskab om troen højere, og det at være deltagende i udlægningen af budskabet.

Fællesskabet er dog vigtigt for alle grupper og må ikke glemmes, når vi taler om bibelbrug, som ellers meget let får karakter af noget privat. Det har vi brug for at tale om på både organisations- og lokalt niveau, så der tages konkrete initiativer til at tale mere om bibelbrug, og praktisere det i fællesskaberne.

4. Udfordringer og muligheder

Udfordringer

Formålet med denne undersøgelse er at få et billede af, hvordan og hvor meget Bibelen bliver brugt blandt dem, som sætter Bibelen højt med henblik på at udvikle nye tiltag og redskaber til denne målgruppe. Derfor vil vi her se på, hvad respondenterne selv siger, når vi spørger dem direkte om udfordringer og muligheder i forbindelse med bibelbrug.

Figur 4.1

Hvad oplever du som udfordrende i forhold til at bruge Bibelen?	Ja, meget	Ja, lidt	Nej	I alt
Det er svært at gøre det til en god vane	39,4 (46,7)	30,5 (41,0)	30,1 (12,3)	100,0 (100,0)
Det er svært at finde tid til det	20,4 (40,0)	41,7 (36,2)	37,9 (23,8)	100,0 (100,0)
Det er svært at koncentrere sig	17,3 (23,8)	58,2 (59,0)	24,5 (17,2)	100,0 (100,0)
Jeg glemmer det	14,5 (13,3)	46,1 (44,8)	39,4 (41,9)	100,0 (100,0)
Kender ikke baggrunden for teksterne	7,1 (8,6)	30,2 (38,1)	62,7 (53,3)	100,0 (100,0)
Det er svært at læse i Bibelen	6,0 (6,7)	24,7 (41,9)	69,3 (51,4)	100,0 (100,0)
Jeg kender det hele i forvejen	5,6 (2,9)	27,5 (20,0)	66,9 (77,1)	100,0 (100,0)
Det virker for uoverskueligt	5,8 (12,4)	26,5 (42,9)	67,7 (44,7)	100,0 (100,0)
Det er svært at forbinde Bibelen til min hverdag	3,9 (10,5)	28,0 (48,5)	68,1 (41,0)	100,0 (100,0)
Det er svært at finde bestemte historier eller vers	3,9 (13,3)	21,0 (36,2)	75,1 (50,5)	100,0 (100,0)
Det er kedeligt	2,4 (2,9)	21,5 (41,0)	76,1 (56,1)	100,0 (100,0)
Det er svært at tro på, at Bibelen er sand	1,0 (1,9)	10,6 (21,9)	88,4 (76,2)	100,0 (100,0)

Den største udfordring er at gøre bibelbrug til en vane. Respondenterne giver udtryk for et stort ønske om, at Bibelen skal have en særlig plads i deres dagligliv. Men siger det også noget om, at der ligger en forventning til en selv om, at man *bør* læse? Det er ikke i sig selv negativt. Pligt er godt – men det er også en motivation, som kan blive negativ, hvis den fx er et udtryk for, at man aldrig synes, at man gør det godt nok. Vi skal altså forsøge at finde en balance her.

Arbejdet med selv at finde en løsning på hvordan man gør bibelbrug til en vane kan være svært, og tør vi se kritisk på vores tradition, er der nok en tendens til, at den udfordring overlades til den enkelte. For nogen betyder det, at det er pinligt at tale med andre om det. Vi har en god tradition for personlig bibelbrug i Danmark, men det må ikke stå i vejen for, at de kristne fællesskaber hjælper den enkelte med dette. Fx ved at tale om det i bibelstudiegrupper eller ved at sætte det på dagsordenen gennem forkyndelse og undervisning.

Den positive motivation for at få en god vane med bibelbrug skal naturligvis understøttes! Fx er der selvhjælpslitteratur, som kan hjælpe os her, men det er også vigtigt at opfordre til at arbejde med prioritering. Det må nemlig komme forud for den gode vane, og mon ikke også, at det er en stor del af problemet med at finde tid til bibelbrug, som 62% oplever som en udfordring i større eller mindre grad? En af de interviewede – en kvinde på 60 år - konstaterer selv, at det for hende i høj grad handler om prioritering, hvorefter hun får sat det i perspektiv med, hvad tiden ellers bliver brugt på: *”.. man får jo alligevel læst på Facebook og sine mails, så hvorfor er det lige, jeg ikke får læst det andet? Det er jo en prioritering”*.

For nogen vil det nok være en hjælp at blive konkrete på, hvad det er man gerne vil, og hvor lang tid man vil bruge på det. Bibelen bliver man aldrig færdig med, og det kan gøre bibelbrug meget ukonkret, så konkrete målsætninger vil kunne hjælpe her. Også dem som har svaret, at de glemmer at bruge Bibelen.

Manglende koncentration er et velkendt problem for bibelbrugere. Når roen falder over en, så kommer tankerne ofte stormende i et stort mylder. Det er svært at lave om på, så i stedet må vi forsøge at gribe tankerne, når de kommer. Noget kan noteres ned, så man kan vende tilbage til det senere. Andet kan integreres i ens bibelbrug, ved at man søger input og vejledning i Bibelen, og ved at man tager det med i sin bøn til Gud.

Det er desuden interessant, at de udfordringer, som anses for at være de største (de fire med størst tilslutning), går på brugerens egen prioritering og ageren. Der er markant færre, som har svaret, at det er noget i Bibelen, de er frustrerede over – fx at den er svær at læse eller kedelig. Særligt lægger vi mærke til, at kun 4% oplever det som meget udfordrende at forbinde det, de har læst i Bibelen til deres hverdag, da det jo netop er det, vi gerne vil give hjælp til på baggrund af denne undersøgelse.

Det betyder dog ikke, at alt er problemfrit, for der er stadig 11-30% som svarer, at det er "lidt" udfordrende.

Muligheder

Efter at have fået et indtryk af udfordringerne er det interessant at høre, hvad man som bibelbruger selv vurderer, kunne hjælpe én til at bruge Bibelen endnu mere – et ønske, som 86% af respondenterne giver udtryk for (figur 2.7).

Figur 4.2

Hvad skulle til, for at du i højere grad ville bruge Bibelen? (Der kunne sættes flere krydser)	Procent
At jeg bedre kunne få en god vane	58,8 (74,5)
At jeg bedre kunne koncentrere mig	42,7 (57,3)
At jeg kunne læse i den sammen med andre	33,1 (39,1)
At jeg fik mere undervisning i Bibelen	23,5 (41,8)
At jeg i højere grad kunne forbinde Bibelen med min hverdag	21,3 (35,5)
At jeg fik flere værktøjer på min telefon	16,6 (23,6)
At jeg fik en påmindelse (f.eks. på sms eller e-mail)	15,7 (27,3)
At nogen kunne forklare mig, hvad der står	15,5 (25,5)
Andet	15,2 (4,5)
At jeg fik flere værktøjer på papir	14,7 (21,8)
At jeg havde nogle gode forbilleder	11,0 (16,4)
At Bibelen var nemmere at forstå	10,3 (27,3)

"Andet": At Bibelen var mere moderne, at jeg bedre kunne prioritere det, at jeg blev holdt op på det, at jeg havde mere tid

Som i figur 4.1 ligger vane og koncentration igen højt, og det er derfor noget, som vi må tage med i den undervisning, vi har om bibelbrug samt tænke ind i de redskaber, som skal udvikles. De 16%, som ønsker en påmindelse om at bruge Bibelen, giver os måske en hjælp til at finde ud af, hvad der konkret kan hjælpe flere til at få den gode vane med bibelbrug

indarbejdet i deres hverdag. Flere af de interviewede giver da også udtryk for, at det er vigtigt, at noget eller nogen minder dem om at læse eller lytte til Bibelen.

Vi får også bekræftet her, at fællesskab om Bibelen er vigtigt. Vi ved, at 22% læser i Bibelen sammen med en anden minimum tre gange i ugen (figur 2.1), men dette er altså noget, flere ønsker. Lad os i højere grad tænke det ind i fx gudstjenester og forkyndende møder. Det skal også i højere grad indgå i de redskaber og hjælpemidler, som vi udarbejder, og her kan sociale medier både hjælpe os til at danne konkrete bibelbruger-fællesskaber og inspirere os til, hvordan man kan være i fællesskab med andre, uden at man mødes fysisk.

Bibelundervisning efterspørges af 24%. Det ønske indfries bedst i de lokale, kristne fællesskaber, som bør opprioritere dette i deres programlægning. Man kan indvende mod dette, at bibelundervisning delvis er blevet nedprioriteret, fordi folk har efterspurgt mere temabaseret undervisning og forkyndelse. Her skal vi nok som mødeplanlæggere og forkyndere være bedre til at tænke Bibel og temaer sammen, så vi ikke (kun) skal gå imod tendenserne, men i stedet kombinere tingene. Desuden er det en opfordring til bibelskolerne til frimodigt at markere sig på deres bibelundervisning!

For de 16%, som ønsker, at nogen forklarer dem, hvad der står i Bibelen, er forklaringer også vigtige, ligesom det er tilfældet for dem, der ønsker bibelundervisning, men dog i en mere mentor-lignende ramme. Her kan dem, som har erfaring med at læse i Bibelen, være vigtige mentorer eller medvandrere for dem, som ønsker at forstå mere, og sådanne relationer kunne de kristne fællesskaber eventuelt prøve at facilitere.

En anden slags "bibel-mentorer" efterspørger de 11%, som mangler forbilleder på bibelbrug. Det at have nogen at se hen til på dette område taler for, at vi taler åbent om vores bibelbrug – også når den er god. Der kan være en tendens til ikke at tale så højt om det, da man let kommer til at lyde lidt for from, men for nogen ligger der altså en opmuntring i dette, som også har værdi.

I alt bibel-udlæggende arbejde – undervisning, forklaringer, læseplaner osv. – skal vi øve os mere i at vise sammenhængen mellem Bibelen og hverdagslivet. Der er centrale temaer i Bibelen, som vi tydeligt kan adressere til mennesker, som søger vejledning i spørgsmål om identitet, etik, religion generelt osv. I mødet med tekster fra Bibelen spørger de fleste af os bevidst og ubevidst: "hvad betyder det for mig i dag?", og det spørgsmål skal vi anstrenge os for at besvare. Også når svaret er noget, som udfordrer os, fordi det ikke nødvendigvis opleves som relevant. Derfor må udlægningen af Bibelen ske med øje for de udfordringer, som vores tids kultur og samfund stiller os i. Dermed vil man også kunne hjælpe de 10%, som ønsker hjælp til at forstå Bibelen bedre.

Konkrete værktøjer til bibelbrug er tydeligvis ikke det, som spiller den største rolle, hvis der skal være mere bibelbrug. Og det er faktisk ligegyldigt/lige vigtigt, om det er digitalt eller på tryk. Redskabernes rolle er nok i højere grad at fastholde den gode vane og ikke i sig selv være igangsættende. Det vil kunne gøres ved at bruge påmindelser i de digitale redskaber, som udvikles, eller ved at tilføje en form for belønningssystemer, som tidligere omtalt.

Konklusion

Der er nok at tage fat på! Og vi er nødt til at være flere om at indfri de ønsker, som bibelbrugerne og de potentielle bibelbrugere har. Men hvor er det skønt, at der er så mange, som gerne vil bruge Bibelen mere, og som har konkrete forslag til, hvad der kan hjælpe dem dertil.

Ovenfor har vi fokuseret på de konkrete tiltag, som handler om udvikling af redskaber og metoder. Noget af dette skal løftes af organisationer, som arbejder mere overordnet og har viden og kapacitet til at løfte disse opgaver. Andet er de lokale fællesskabers ansvar. Og nogle ting kan vi hjælpe hinanden med i en-til-en relationer og i familierne.

Samlet konklusion

Efter at have analyseret besvarelsene på spørgeskemaet om bibelbrug er det svært ikke at være motiveret for at arbejde mere for øget bibelbrug. Først og fremmest fordi bibelbrugerne gerne vil bruge Bibelen!

Der er nemlig mange, som jævnligt bruger Bibelen. De fleste gør det alene, men samtidig er fællesskab om Bibelen vigtigt for en stor del af respondenterne. Selv om bibelbrugen er god, er der også et udtalt ønske om bedre vaner og om at læse eller lytte mere til Bibelen.

Flertallet læser eller lytter mellem 1 og 15 minutter, når de har tid med Bibelen. Nogle vil gerne læse mere end det, men har svært ved at finde tiden på grund af forpligtelser i familien, eller fordi de ganske enkelt ikke får det prioriteret. Det har også vist sig, at de, som bruger mest tid med Bibelen, er dem der får mest ud af det.

Fællesskab om Bibelen og andre fælles aktiviteter, som har til formål at opbygge troen, har stor betydning for udviklingen af folks tro. Derfor må det opprioriteres! Især teenagere giver udtryk for dette, men det er en generel tendens. Det skal ses i sammenhæng med, at de fleste selv tager ansvaret for deres manglende bibelbrug, og det opfattes således som et problem, den enkelte må tage sig af.

Undersøgelsen har bekræftet nogle af de fornemmelser, som vi blandt initiativtagerne havde i forvejen, men som vi ikke havde nogen præcis viden om. Der har også været overraskelser undervejs og dermed ny viden, som er meget brugbar. Derfor har undersøgelsens besvarelser samlet set givet os bedre og mere præcis viden om bibelbrug i vores bagland, som vi nu vil omsætte til konkret handling.

Anbefalinger

Disse anbefalinger er henvendt til målgruppen fra rapporten – altså organisationsledere, da det er derfra, at tiltagene skal sprede sig.

De første anbefalinger handler om, hvordan vi kommunikerer om bibelbrug. Det er oplagt at tale om dette i ledelsen eller på en temadag for ansatte og/eller frivillige.

Anden del af anbefalingerne er konkrete projekter eller tiltag, som Samarbejdsforum med fordel kan løse i samarbejde.

Kommunikation om bibelbrug

- Vi skal opmuntre til bibelbrug! Den ”åndelige og teologiske motivation” skal fastholdes, fordi det i længden er den, som skal drive værket. Men vi skal forsøge at holde tungen lige i munden her! Vi balancerer nemlig mellem, at bibelbrug er godt og vigtigt for et menneskes tro på den ene side, men at der på den anden side kan opstå en dårlig samvittighed, som gør større skade end gavn. Vi har derfor brug for at finde et godt sprog for dette i vore organisationer, for der høres meget mellem linjerne, som ikke nødvendigvis opmuntrer til bibelbrug.
- Vi må i højere grad tale om bibelbrug som noget, der kan ske kollektivt. Personlig bibelbrug behøver ikke kun foregå i ’lønkammeret’, men kan lige så godt være noget, vi gør sammen med andre.
- Vi kan blive bedre til at nå dem, der ikke er bogligt orienterede, og som aldrig kommer til at læse disse anbefalinger. Både i ord og i konkrete redskaber er der brug for tydelighed i, at det er okay at læse korte passager, selv om vi gerne vil, at mennesker læser eller lytter mere.
- I det hele taget er det vigtigt at tale forskelligt til forskellige mennesker. Nogle er mere læsende end andre. Nogle er i en livsfase, hvor bibelbrug kan være vanskeligt. Og ingen bliver motiveret af mere eller mindre direkte at få at vide, at de skal ”tage sig sammen”.
- Flere og flere bruger Bibelen på hverdagsdansk eller andre ikke-autoriserede oversættelser, hvilket vi må tage højde for, når vi henviser til bibeltekster. Hvis vi i højere grad inddrager andre bibeloversættelser, når vi citerer fra Bibelen, viser vi de kvaliteter, som andre oversættelser har i forhold til den autoriserede oversættelse.
- Som ledere i det kirkelige arbejde skal vi ikke være bange for at være tydelige forbilleder på dette område. Vi kan og skal ikke trække vores metoder ned over andre, men vi kan fortælle, hvordan bibelbrug ser ud i vores liv, og hvad det betyder for os.

Projekter og tiltag, som kan fremme bibelbrug

- Mange vil få noget positivt ud af at bruge Bibelen sammen med en anden. Derfor anbefaler vi at satse mere på at have bibelmakkere ved at oplyse om mulighederne i denne ordning. Det kan også tydeliggøres i materiale, som er relevant for bibelmakkere.
- Inddrage bibellæsning i forkyndelse og undervisning, fx ved at man begynder en bibeltime med, at tilhørerne selv læser teksten og taler om den i grupper. Man kan også indlede et møde med tid til individuel bibellæsning, som ikke nødvendigvis hænger sammen med aftenens emne for på den måde at hjælpe til bibelbrug.
- Undervisning i ledelse af bibelstudiegrupper/cellegrupper.
- Undervisning med fokus på prioritering og dannelse af vaner, så flere får konkret hjælp til vaner med bibelbrug.

- Flere redskaber til dem, som kun kan finde kort tid til at bruge Bibelen. Fx noget med et-tre vers og et par refleksionsspørgsmål.
Overvej også at bruge systemer, som opmuntrer og belønner brugeren. Hent inspiration i mobilspil og app's generelt.
- Der er brug for redskaber til bibelbrug i familien, som giver både børn og forældre mod på at bruge tid på dette. Der skal tænkes i baner, som trækker samtalen om Bibelen ind i familiens fællesskab, så det får den plads, som mange i bund og grund ønsker at det skal have. En af udfordringerne ved dette er, at man bruger mindre tid sammen i familier generelt, og der er brug for enten at danne modkultur eller tilpasse sig de vilkår, familierne lever i.
- Arbejde for, at hele Bibelen kommer på lydbog og i et format, så den er let at afspille fra smartphones.
- Udvikle podcast med bibeloplæsning og udlægning.

Spørgeskemaer

Spørgeskema om bibelbrug (13-17 år)

Baggrundsspørgsmål

Køn

Dreng   Pige

Alder _____

Hvilket postnummer bor du i? _____

Hvad tro og kirke betyder for dig

Hvilken betydning havde/har den kristne tro i det hjem, hvor du voksede/vokser op?

- Stor betydning
- Nogen betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning

Hvilken betydning har den kristne tro for dig i dag?

- Stor betydning
- Nogen betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning

Kommer du i en kirke eller et kristent fællesskab?

- Ja
- Nej

Hvis ja, hvor ofte deltager du i en kirke eller et kristent fællesskab?

- Deltager 1 eller flere gange om ugen
- Deltager 1-2 gange om måneden
- Deltagere sjældnere

Hvilken kirke eller kristent fællesskab kommer du i? (sæt et kryds)

- Sognekirke
- Valg- eller frimenighed (med tilknytning til IM, ELM, ELN eller anden organisation)
- Pinsekirken / PBU
- Apostolsk Kirke / AKBU
- Anden frikirke
- Et Indre Missions samfund (IM) / IMU
- En Luthersk Missions kreds eller frimenighed (LM) / LMBU
- En Evangelisk Luthersk Missions kreds (ELM) / ELU
- Kristeligt Forbund for Studerende (KFS)
- En juniorklub i Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler (DFS)
- Ved ikke
- Andet: _____

Hvilken praksis har du og din familie?

	Dagligt	Flere gange i ugen	Flere gange i måneden	Sjældnere	Aldrig
--	---------	--------------------	-----------------------	-----------	--------

Vi synger bordvers/ bøn ved måltidet					
Vi beder sammen					
Vi går i kirke eller kristent fællesskab					
Læser i Bibelen sammen					

Din trospraksis

Set over de sidste to år, hvad har så betydet mest for dig i forhold til udvikling af din tro? (Sæt flere krydser)

- Deltagelse i gudstjenester
- Deltagelse i kristent hjælpearbejde (diakoni)
- Forkyndelse
- Kristne fællesskaber generelt
- Deltagelse i mindre grupper (fx bibelkreds, klynge, celle etc.)
- Kristen undervisning, fx bibeltimer
- Podcasts og/eller videoer på internettet
- Bøger og/eller artikler i kristne blade og magasiner
- Samtaler med kristne venner
- Samtaler med en voksen leder, præst el.lign.
- Bibellæsning
- Bøn
- Lejre, retræte
- Sange, salmer, lovsang
- Andet: _____

Snakker du med dine forældre eller andre voksne om Bibelen og tro?

- Ofte
- Af og til
- Sjældent/aldrig

Snakker du med dine venner om Bibelen og tro?

- Ofte
- Af og til
- Sjældent/aldrig

Bibelbrug

Læser/lytter du typisk til Bibelen ... (sæt et kryds)

- I papirudgave
- Fra en app
- Som lydbog
- Fra hjemmeside

Hvad bestemmer din læsning?

- Jeg læser et selvvalgt stykke fra Bibelen
- Jeg er i gang med at læse hele Bibelen

- Jeg følger en bibellæseplan
- Hvis ja hvilken:
  - Bibelnøglen
  - Bibelselskabets
  - UCB
  - Broen
  - BibelTid
  - Anden: _____
  - Jeg følger en andagtsbog
  - Jeg modtager bibelvers på SMS, mail eller sociale medier
  - Andet _____

Vælg det udsagn, som bedst beskriver situationen for din bibellæsning:

- Om morgenen inden jeg tager i skole.
- Ifm transport til eller fra skole/arbejde.
- I en pause i løbet af dagen.
- Om eftermiddagen når jeg kommer hjem fra skole.
- Om aftenen når dagens opgaver er slut.
- Om aftenen lige inden jeg lægger mig til at sove.

Hvor lang tid bruger du i gennemsnit ca på at læse, når du bruger Bibelen?

- 1-15 minutter
- 15-30 minutter
- mere end 30 minutter

Har du læst eller lyttet til...

	ja, og jeg får meget ud af det	Ja, men jeg får ikke meget ud af det	nej, men vil gerne	nej, og jeg er ikke interesseret i det
Den autoriserede bibeloversættelse				
Bibelen på hverdagsdansk				
Bibel app Hvilken: _____				
Den nye aftale				
Det ny testamente som lydbog				
Manga Messias				
Andre bibler Hvilke: _____				

Hvor ofte ....

	Dagligt	3-4 gange i ugen	Ca. en gang om ugen	Et par gange i måneden	Sjældnere	Aldrig
Læser du i Bibelen alene?						
Læser du i Bibelen						

sammen med én anden?						
Læser du i Bibelen sammen med andre i en mindre gruppe (f.eks. cellegruppe)?						

Hvorfor læser du typisk i Bibelen? (sæt gerne flere krydser)

- For at komme tættere på Gud
- Fordi jeg står over for en udfordring i mit liv
- Fordi jeg har brug for trøst
- For at finde ud, hvordan jeg skal leve mit liv
- Jeg ved, at det er godt for mig
- Det føler jeg, at man bør
- Fordi andre har fortalt, at de er glade for at læse i den
- For at lære Gud bedre at kende
- Fordi jeg har lyst, og syntes det er interessant
- For at blive fyldt af Helligånden
- Andet _____

Har du læst i Bibelen eller lyttet til den på lydbog i løbet af de sidste syv dage?

- Ja
- Nej
- Kan ikke huske

Hvis ja, tænkte du så over, hvordan du kunne bruge det i dit liv?

- Ja, meget
- Ja, noget
- Ja, lidt
- Nej

Beder du i forbindelse med at du bruger Bibelen?

- Hver gang
- Ofte
- Af og til
- Sjældent
- Aldrig

Oplever du at Bibelen betyder noget for dig i hverdagen?

- Ja
- Hverken/eller
- Nej

Ville du ønske, at du brugte Bibelen mere?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Er du begyndt at bruge Bibelen mere eller mindre i dag end du gjorde for ca 2 år siden

- Ja (hvorfor: _____)
- Det samme _____
- Nej (hvorfor: _____)

Hvad oplever du som udfordrende i forhold til at bruge Bibelen?

	Ja, meget	Ja, lidt	Nej
Det er svært at koncentrere sig			
Det er svært at finde tid til det			
Det er svært at gøre det til en god vane			
Det er svært at læse i Bibelen			
Det er kedeligt			
Kender ikke baggrunden for teksterne			
Det er svært at finde bestemte historier eller vers			
Det er svært at forbinde Bibelen med min hverdag			
Det er svært at tro på, at Bibelen er sand			
Jeg kender det hele i forvejen			
Jeg glemmer det			
Det virker for uoverskueligt			

Hvad skulle til, for at du i højere grad ville bruge Bibelen?

At jeg kunne læse i den sammen med andre

At Bibelen var nemmere at forstå

At jeg bedre kunne koncentrere mig

At jeg bedre kunne få en god vane

At jeg i højere grad kunne forbinde Bibelen med min hverdag

At nogen kunne forklare mig, hvad der står

At jeg havde nogle gode forbilleder

At jeg fik mere undervisning i Bibelen

At jeg fik flere værktøjer på papir

At jeg fik flere værktøjer på min telefon

At jeg fik en påmindelse (fx pr. sms eller e-mail)

Andet _____

Udkast til spørgeskema om bibelbrug (+ 18 år)

Baggrundsspørgsmål

Køn

Mand Kvinde

Alder

_____

Hvilken uddannelse har du?

- Grundskole/folkeskole
- Almen gymnasial uddannelse
- Erhvervsuddannelse eller anden praktisk uddannelse
- Kort videregående uddannelse (under 3 år)
- mellemlang videregående uddannelse (3-4 år)
- lang videregående uddannelse (5 år eller derover)

Hvilket postnummer bor du i?

_____

Din kirkelige baggrund

Hvilken betydning havde den kristne tro i det hjem, hvor du voksede op?

- Stor betydning
- Nogen betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning

Hvilken betydning har den kristne tro for dig i dag?

- Stor betydning
- Nogen betydning
- Mindre betydning
- Ingen betydning

Er du en del af en kirkelig sammenhæng?

- Ja
- Nej

Hvis ja, hvor ofte deltager du i en kirkelig sammenhæng?

- Deltager 1 eller flere gange om ugen
- Deltager 1-2 gange om måneden
- Deltagere sjældnere

Hvilken kirke eller kristent fællesskab, er dit primære kirkelige fællesskab (sæt et kryds)

- Sognekirke
- Valg- eller frimenighed (med tilknytning til IM, ELM, ELN eller anden organisation)
- Pinsekirken / PBU
- Apostolsk Kirke / AKBU
- Anden frikirke
- Et Indre Missions samfund (IM) / IMU

- En Luthersk Missions kreds eller frimenighed (LM) / LMBU
- En Evangelisk Luthersk Missions kreds (ELM) / ELU
- Kristeligt Forbund for Studerende (KFS)
- Ved ikke
- Andet: _____

Hvad er din funktion i den kirkelige sammenhæng? (Sæt flere krydser)

- Præst/forkynder
- Leder af frivillige
- Frivillig uden lederfunktion
- Menigt medlem
- Andet _____

Din trospraksis

Set over de sidste to år, hvad har så betydet mest for dig i forhold til udvikling af din tro? (Sæt flere krydser)

- Deltagelse i gudstjenester
- Deltagelse i kristent hjælpearbejde (diakoni)
- Forkyndelse
- Kristne fællesskaber generelt
- Deltagelse i mindre grupper (fx bibelkreds, klynge, celle etc.)
- Kristen undervisning, fx bibeltimer, alphakursus
- Podcasts og/eller videoer på internettet
- Bøger og/eller artikler i kristne tidsskrifter
- Samtaler med kristne venner
- Samtaler med en præst, åndelig vejleder el. lign.
- Bibellæsning
- Bøn og/eller forbøn
- Vidnesbyrd eller tungetale
- Meditation
- Lejre, konferencer, retræte
- Sange, salmer, lovsang
- Andet: _____

Hvilket udsagn beskriver bedst dit syn på Bibelen? (sæt et kryds)

- Bibelen er en bog som alle andre bøger.
- Bibelen fortæller om Gud kærlighed og nåde, men er ikke forpligtende for, hvordan jeg lever mit liv.
- Bibelen er Guds ord og fundament for både min tro og livsførsel.
- Ved ikke

Bibelbrug

Læser/lytter du typisk til Bibelen... (sæt et kryds)

- I papirudgave
- Fra en app
- Som lydbog
- Fra hjemmeside

Hvad bestemmer din læsning?

- Jeg læser et selvvalgt stykke fra Bibelen
- Jeg er i gang med at læse hele Bibelen

Jeg følger en bibellæseplan

Hvis ja hvilken:

Bibelnøglen

Bibelselskabets

UCB

Broen

BibelTid

Anden: _____

Jeg følger en andagtsbog

Jeg modtager bibelvers på SMS, mail eller sociale medier

Andet _____

Vælg det udsagn, som bedst beskriver situationen for din bibellæsning:

Om morgenen inden dagens arbejde begynder.

Ifm transport til eller fra skole/arbejde.

I en pause i løbet af dagen.

Om eftermiddagen når jeg kommer hjem fra skole/arbejde.

Om aftenen når dagens opgaver er slut.

Om aftenen lige inden jeg lægger mig til at sove.

Hvor lang tid bruger du i gennemsnit ca på at læse, når du bruger Bibelen?

1-15 minutter

15-30 minutter

mere end 30 minutter

Har du læst eller lyttet til...

	ja, og jeg får meget ud af det	Ja, men jeg får ikke meget ud af det	nej, men vil gerne	nej, og jeg er ikke interesseret i det
Den autoriserede bibeloversættelse				
Bibelen på hverdagsdansk				
Bibel app Hvilken: _____				
Den nye aftale				
Det ny testamente som lydbog				
Andre bibler Hvilke: _____				

Hvor ofte ...

	Dagligt	3-4 gange i ugen	Ca. en gang om	Et par gange i måneden	Sjældnere	Aldrig

			ugen			
Læser du i Bibelen alene?						
Læser du i Bibelen sammen med én anden?						
Læser du i Bibelen sammen med andre i en mindre gruppe (f.eks. cellegruppe)?						

Hvorfor læser du typisk i Bibelen? (sæt gerne flere krydser)

- For at komme tættere på Gud
- Fordi jeg står over for en udfordring i mit liv
- Fordi jeg har brug for trøst
- For at finde ud, hvordan jeg skal leve mit liv
- Jeg ved, at det er godt for mig
- Det føler jeg, at man bør
- Fordi andre har fortalt, at de er glade for at læse i den
- For at lære Gud bedre at kende
- Fordi jeg har lyst, og syntes det er interessant
- For at blive fyldt af Helligånden
- Andet _____

Har du læst i Bibelen eller lyttet til den på lydbog i løbet af de sidste syv dage?

- Ja
- Nej
- Kan ikke huske

Hvis ja, tænkte du så over, hvordan du kunne bruge det i dit liv?

- Ja, meget
- Ja, noget
- Ja, lidt
- Nej

Beder du i forbindelse med at du bruger Bibelen?

- Hver gang
- Ofte
- Af og til
- Sjældent
- Aldrig

Oplever du at Bibelen betyder noget for dig i hverdagen?

- Ja
- Hverken/eller
- Nej

Ville du ønske, at du brugte Bibelen mere?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Er du begyndt at bruge Bibelen mere eller mindre i dag end du gjorde for ca 2 år siden

Ja (hvorfor: _____)

Det samme

Nej (hvorfor: _____)

Hvad oplever du som udfordrende i forhold til at bruge Bibelen?

	Ja, meget	Ja, lidt	Nej
Det er svært at koncentrere sig			
Det er svært at finde tid til det			
Det er svært at gøre det til en god vane			
Det er svært at læse i Bibelen			
Det er kedeligt			
Kender ikke baggrunden for teksterne			
Det er svært at finde bestemte historier eller vers			
Det er svært at forbinde Bibelen med min hverdag			
Det er svært at tro på, at Bibelen er sand			
Jeg kender det hele i forvejen			
Jeg glemmer det			
Det virker for uoverskueligt			

Hvad skulle til, for at du i højere grad ville bruge Bibelen?

At jeg kunne læse i den sammen med andre

At Bibelen var nemmere at forstå

At jeg bedre kunne koncentrere mig

At jeg bedre kunne få en god vane

At jeg i højere grad kunne forbinde Bibelen med min hverdag

At nogen kunne forklare mig, hvad der står

At jeg havde nogle gode forbilleder

At jeg fik mere undervisning i Bibelen
At jeg fik flere værktøjer på papir
At jeg fik flere værktøjer på min telefon
At jeg fik en påmindelse (fx pr. sms eller e-mail)
Andet _____